

645/
1965/2

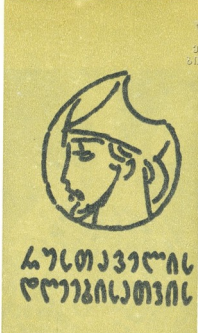
საქართველოს კულტურის მემკვიდრეობის მუზეუმი
ს. ბ. 1965 წ.

შოთა რუსთაველი

მხატვარი ს. კოვალაძე

საქართველოს საბჭოთაო საზოგადოებრივი საინფორმაციო სისტემა

9753

1966 წელს, როგორც ცნობილია, ქართველი ხალხი მიუღო მსოფლიოს ხალხებთან ერთად, ზემოთ აღნიშნავს გენიალური პიეტეტისა და მოაზროვნის შოთა რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავს.

რუსთაველის შოამბავლობა, აღვილი სიამაყისა და მადლიერების გრძობით, მოწინააღმდეგის თავს დიდი წინაპრის სხონის წინაშე, მზადაა იუბილის დღეები აკეთოს ნაწილად სახალხო ზეიშად, უნახურად, ქვემარტივ სიყვარულის გამოხატულებად.

1937 წელს ქართველმა ხალხმა აღინშნა შოთა რუსთაველის უცდავი ბოქვის „ვეფხისტყაოსნის“ დაწერილად 750 წლისთავი. ამ თარიღის შედარებით ვიწრო აღინშნის მიწაში გაბირობებული იყო მამინდელი მემკვიდრეობით. ამას უნდა იხიავდნენ შეუწყო, რომ „ვეფხისტყაოსანი“ თარგმნილი არ იყო სხვა ენებზე, თუ მსგავსებაში არ მივიღებთ მარჯვნივ ურდობის პროზაულ თარგმანს ინგლისურ ენაზე. იგივე რუსულ ენაზეც კი „ვეფხისტყაოსნის“ რამდენიმე თარგმანი მხოლოდ ამ იუბილის შემდეგ გამოვიდა.

დღეს „ვეფხისტყაოსანი“ თარგმნილია მსოფლიოს თითქმის ყველა მოთავერ ენაზე. სულ ამასთან კი შეიტკვეთ, რომ საფრანგეთის აკადემიამ ღირსებას სახელობის პრემია მიანიჭა სტრი წულაძის „ვეფხისტყაოსნის“ ფრანგულ თარგმანს. რაც შეეხება ჩვენი შიშვე ხალხების ენებს, „ვეფხისტყაოსანი“ ყველა ენაზე თარგმნილი. ყოველდღეს ეს კი გვაძლევს მყარ საფუძველს დიდი რუსთაველის იუბილედ აღინშნოს მართლაც მსოფლიო მასშტაბით.

როგორც ითქვა, 1966 წელს ჩვენ აღვინშნავთ რუსთაველის დაბადების 800 წლის იუბილეს. რუსთაველიანობისა და ისტორიული მონაცემების მიტყობილება, რომ შოთა რუსთაველი უნდა დაბადებულიყო მე-12 საუკუნის 60-იან წლებში, მაგრამ ეს თარიღი, 1966 წელი, პირობითია, აყვარამ უნდა ვიფიქროსებით, რომ განსხვავება აქ მხოლოდ მორფოლოგიურ დროში შეიძლება იყოს. რასაც არსებითი მნიშვნელობა, რასაც კომპიუტერული, არა აქვს.

ახლა საკლებად შევჩერდეთ დატკვიებულა, რომ ისტორიულ წყაროებში მიხსენებულ

შოთა მეტურეუთხუცესი, იგივე შოთა რუსთაველი. დღეს რუსთაველიანობის თავგამოდებით იბრძვიან, მიყვანის რაიმე ხელშეწყობილ მასალებს ჩვენს საისტორიო წყაროებში. ვიჭონილი იმედი, რომ ჩვენი მეტურეუთხუცესი რუსთაველის იუბილის მზადების პერიოდში რაიმე ახალ სიტყვას იტყვიან, სინათლეს შემავებენ რუსთაველის ბიოგრაფიის დადების საქმეს.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მიისტრანსაბაბოს დადგენილებით შექმნილია რუსთაველის იუბილის ჩამტარებელი რესპუბლიკური კომიტეტი, რომელსაც თავმჯდომარეობს საქართველოს სსრ მინისტროსაბაბოს თავმჯდომარე აბს. გ. ჯავახიშვილი.

კომიტეტის რეკომენდაციისადაც შეუდგა მუშაობის შექმნა საკომიუნიკაციო კომისია, საკომიუნიკაციო კომისია, მხატვრულ ლინსტიკოსა კომისია და რუსთაველის ახალი ძეგლის შექმნის კომისია.

საიუბილედო კომიტეტში გადაწყვედა: თბილისში გადადგას რუსთაველის ახალი ძეგლი, ისეთი, როგორც შეეფერება დღევანდელობას, ანაიმედროვე საზოგადოების გაზრდად. მაღალკულტურულ დონეზე და მიმთხოვნელობას ქართველმა არქიტექტორებმა დიდი შრომა გასწიეს ძეგლის პროექტების შედგენისათვის, მოთმეველიც მუდღე ცოდნა და ის დიდი ერთეული სიყვარული, რომელიც ქართველ დავს თავის უცდავი თანამემუღალბადი ვაჟანია. რუსთაველის საიუბილედო კომიტეტი ამ პროექტებს იხილავს. გამოსახულებულია კონკრეტული რუსთაველის ძეგლის საუკეთესო პროექტებზე. ჩვენ არ ვფიქრობთ, რომ იუბილის დღეებისათვის მოსწავლბა ძეგლის დადგმა, მაგრამ საფუძველს ჩაყრა უცვე წინმას იმას, რომ უახლეს დროში თბილისს დაამტყუნებს ჩვენი დიდი, გენიალური წინაპრის სახე.

დიდი მუშაობაა გასული მხატვრული ნაწარმოებების შესაქმნელად და კინემატოგრაფიის, თეატრის, მუსიკალური ხელოვნების, მანკატორების დატყობილ უნდა ვიფიქროსებით, რომ ქართული ხელოვნების მუშაობით იუბილის დღეებში გამოვლენენ მთელ თავიანთ შემიქმნებულნი ნიჭს, აღმოცენებულს შოთა რუსთაველის სწორმოკარ მეტყვიდრობაზე. დააწერენ

ჩვენ ჩამოსულ სტუმრებს, რომ დღევანდელ საქართველოში დიდი მტრისის ღირსეული შოამბავალი ცხოვრობენ.

რაც შეეხება საკომიუნიკაციო საქმეს, დადგინილია გამოიყენოს „ვეფხისტყაოსნის“ საიუბილედო სახალხო გამოცემა, მდღერულად და გემოვნებით ილუსტრირებული. ამ გამოცემის სარედაქციო კოლეჯია უცვე შეუდგა მუშაობის ატობა. მონაგალი წლის მისში ჩვენი მეტურეუთხუცესი გეზში აღებენ და სასოებით გადავლიან „ვეფხისტყაოსნის“ ახალ მდღერულ. სახალხო გამოცემას. საიუბილედო გამოცემა გათავა, აგრეთვე, რუსულ ენაზე. დაბეჭდვბა შოთა რუსთაველისა და მისი უცდავი კმნილებისად მიმდენილი მხატვრული ნაწარმოებებისა და სამეცნიერო შრომების კრებულში. ცალკე გამოვა შოთა რუსთაველის ათორიბუბის კრებული ქართულ, რუსულ და უცხოურ ენებზე; მეტურეული გამოცემა „შოთა რუსთაველი და „ვეფხისტყაოსანი“. ჩვენი გამოცემლობებით გამოსცემენ მრავალ ნაშრომს „ვეფხისტყაოსნის“ სხვადასხვა საკითხებზე დაზმადგბა საიუბილედო მდღერულ, საისტორიო მიწეში, ღია ზარათები, მხატვრული ატობები და სხვა.

ჩვენი რესპუბლიკის ყველა ორგანიზაცია, იქნება ეს კულტურული, საზოგადოებრივი, სასწრაფო თუ სხვა, მიუღო ერთეული შეგნებისა და პასუხისმგებლობის გრძობითა და მდღერულად ამ დიდი თარიღის აღსანიშნავად, დიდ ღონისძიებებში მონაწილეობის მოსახლად.

სრულიად ბუნებრივია, რომ ჩვენი ქალბერი, ნესტანისა და თინათინის შოამბავალი, მომადღებულნი შოთე ჭკუით, სინათლისა და სიტყვით, თოთან სიტყვას იტყვიან რუსთაველის დაბადების 800 წლის საიუბილედო დღეებში.

საიუბილედო კომიტეტის მიღლი მუშაობა მონარლადო იტყვიან, რომ საქართველო ღირსეულად შეგნება ამ საზოგადოებრივ დღეებში ჩვეინს სტუმრებს ჩამოსულ ვეგობრებს.

საბჭოთა კავშირის მთავრობამ დაამტკიცა რუსთაველის საიუბილედო საკავშირო კომიტეტი შექმნა ღ ტბორიანის თავმჯდომარეობით კომიტეტში შევიდნენ ყველა მომე რესპუბლიკის წარმომადგენლები. რუსთაველის იუბილის საზოგადოებრივი მონაწილეობის იღებენ შეგნების დავის მსოფლიო კომიტეტიც და იუნესკო.

საქართველოს
საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
საინფორმაციო
სისტემა

ქალთა ყველაზე

დასაყრდენი

ქალთა უფლებების დაცვა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მათი როლის ამაღლება, ბავშვთა ჰენდირებისათვის ბრძოლა ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაციის ყოველდღიური ღონისძიებების საგანია. ფედერაცია თავის რიგებში აერთიანებს სხვადასხვა ქვეყნის ქალებს, განურჩევლად მათი პოლიტიკური შეხედულებებისა, და ფართოდ ავრცელებს ქალთა და ბავშვთა უფლებებისათვის ბრძოლის გამოცდილებას.

თავის არსებობის მანძილზე ფედერაციამ უღიდავს მუშაობა განსწრაფილ, მიიღო მთელი რიგი დადებითი ნაწილები და დღევანდელი მამამთავრები.

პროგრესისთვის, ხალხთა შორის მშვიდობისა და მეგობრული ურთიერთობისათვის შემძლე ორგანიზაციათა შორის ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაცია ერთად უძმადადებს ორგანიზაციის წინააღმდეგ. შეიძლება ბევრს იჩივოთ ახსენებოს, რომ ფედერაციის შექმნის რევიტორი საბჭოთა ქვეყნის ქალები იყვნენ.

1941 წლის 7 სექტემბერს, მოსკოვში, კავშირების სახელის სვედებამ დარსაში გამართა საბჭოთა ქალების საკავშირო მიტინგი. აქ შეიკრიბნენ შუა და გლეხი ქალები, მეცნიერები და მოსამსახურეები, ფრონტლები და პარტიზანი ქალები, ერთი სიტყვით, ქალთა მოსახლეობის ყველა ფენის წარმომადგენლები.

ღიღი მულეგარეობი უსიძნუნენ მიტინგის მონაწილეთა თავიანთი შეგობების მუხნებაზე სიტყვებს, მიორდებას, რათა ეწერეთ, ძალებს დაუზოგავდ ენობოლათ უმთხობელი მტერის ფაშობის განსაღდურებულად. გასობის ორატორების სიტყვებში იყო მოწოდების სხვა მოტივიც: რომ ფაშობებრივ გერმანიისა და იაპონური იმპერიალისტების მიერ ოკუპირებულ ქვეყნებში და ანტიბოტრული ოკოფაციის ქვეყნების ქალებს ერთი მიზანი, ერთი მიწარფება ჰქონდეთ — განადგურებოთ მტერი. მიტინგის მონაწილეთა კრება ესრიადა, რომ უფლებებელი იყო საბჭოთა ქალებისა და სხვა ქვეყნების ქალთა ძალების გაერთიანება, შეუქმნობოდა საერთო მიზნისათვის ანტიბოლშევიკური მიტინგება მიმართვა გავსაუნა ინტერნაციონალის, ამერიკის, საფრანგეთის, ბელგიის,

პოლანდიის, საბერძნეთის, პოლონეთის, ჩეხოსლოვაკიის, ნორვეგიის, იუგოსლავიის და სხვა ქვეყნების ქალებს, მიუწოდა საზღვარგარეთულ ღებს აღმდგარიყუნენ თავიანთი თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის საბრძოლველად, ბავშვთა სიციფების გადსარჩუნად.

საბჭოთა ქალების პირველი ანტიფაშისტური მიტინგის მოწოდებამ დიდი გამოხმაურება და მხარდაჭერა მოგვა მსოფლიოს მთელი რიგი ქვეყნების ქალთა ფართო წრეებში.

კავშირდსო დგობა — იწერებოდნენ ჩინელი ქალები, ჩვენ დღიად ვაფსებთი წიოული ამბობის, მიოლი საბჭოთა ხალხისა და საბჭოთა ქალების გამხედობლის, ვაჯავობას, გმობობას. მიოლი ჩინელი ხალხი, მიხეყები და ბავშვები, ვაგები და ქალები უდიდეს ომდს ამყარებენ საბჭოთა კავშირზე, საბჭოთა კავშირის გამარჯვება იყნება მიოლი პროგრესული კაცობრიობის გამარჯვება.

1941 წლის სექტემბერშივე შეიქმნა საბჭოთა ქალების ანტიფაშისტური კომიტეტი, რომლის ერთობი მნიშევილდანი ამოყანა იყო საბჭოთა კავშირის ქალებისა და საზღვარგარეთის ქვეყნების ქალთა შორის მჭიდრო კავშირის დამყარება საერთო მტრის წინააღმდეგ საბრძოლველად.

ამ გმირული ბრძოლის პერიოდში საზღვარგარეთის მთელ რიგ ქვეყნებში შეიქმნა ქალთა ერთეული ორგანიზაციები, რომლებიც კავშირულ კავშირს ამყარდნენ საბჭოთა ქალების ანტიფაშისტურ კომიტეტთან. ისინი იწერებოდნენ, რომ საბჭოთა ქალების გმირული აჯადღება ფაშობის წინააღმდეგ ბრძოლში აჯადღებობენებს და ახლდ ეწერეთას მატებს მათ.

საბჭოთა ქალებისა და საზღვარგარეთის ქვეყნების ქალთა შორის წარმოებულ მიმწერაში სულ უკრო მტეად და მტეად იმხედდა საყთობს მათი ძალების შემდგომი გაერთიანებისა და შეუქმნობების აუცილებლობის შესახებ. ფაშობზე გამარჯვების შემდეგ მსოფლიოს ქალების საუბალები მიეყათ უმთრ მჭიდრო პირად კონტაქტები დღეყკარებოთ.

სწორედ ასეთია კონტაქტებმა მიამზადა ნიადგი პარხნო, 1945 წლის დეკემბერში მოეყათ ქალთა პირველი მსოფლიო კონგრესი კონგრესულ შექმნა ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაცია.

ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიულმა ფედერაციამ შეინარჩუნა და უკრო განამტკიცა ის მეგობრული და ურთიერთობა, რომელიც შეიქმნა სხვადასხვა ქვეყნების ქალთა შორის მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში. შეაკავშირა და დარსადა მსაქმები და ქალთა ორგანიზაციები ახალი ომის წინაშობის წინააღმდეგ საბრძოლველად. თავისი არსებობის 20 წლის მანძილზე ფედერაცი

რაცია ერთეულად იცავდა და ცხოვრებაში ატარებდა თავისი პროგრამით გავლასობნებულ ამოყანებს. ფედერაცია ვერ ურდგდება იმას, რომ კლავა საფრთხეშია მშვიდობის საქმე, რომ მსოფლიოს რევაციული ძალები, ამერიკის იმპერიალიზმის მეთაურობით, ცდილობენ გააწვავონ საერთაშორისო ურთიერთობა, აწყოთენ პროვოკაციებს, უკრო მტეც, პირდაპირ აფრისხე გაადიდენ, იმწარყვიან ჩაახრონ ხალხთა განმათავისუფლებელი ბრძოლას სხვადასხვა ქვეყნებში. ფედერაციის ღრმის ქვეშ დარსაშეული ქალები, მთელი მსოფლიოს დღდები გამოლიან პროტესტებით, გმობენ ამერიკულ იმპერიალისტთა აგრესიულ მოქმედების ვიეტნამული ხალხის წინააღმდეგ, დომინიონის რესპუბლიკაში, კონგოში, მოითხოვენ საზღვდრო მრესპუბლიკის დაუყოვნებელ შეწყვეტას და უკუშობის პარტის გაყენას ამ ქვეყნებდნ, სოლიდარობას უყბადენენ და მხარს უჭერენ თავიანთი დგბს, რომლებიც იბრძებიან ოაგისუფლებობისა და დამოუკიდებლობისათვის.

ფედერაცია თავისი მოღვაწეობის ყურადღების ცენტრში აყენებს ქალთა თანაწირულებობის მიხედვით ბრძოლის საკითხებს, ამ სკიოებზე შეკულობს ყველა თავის კონგრესებს თუ სესიებზე დღდობიანი გერბობა მტეციად აკავშირებს ერთმანეთს ყველა კონტინენტის ქალს. ამიტომ კავშირობის მომავალს — ბავშვებისა და ახალგაზრდობის — პირბლებას ერთობით მიმართ ადგილი უყვანა ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაციის მოღვაწეობას.

ბავშვთა ინტერესების დაცვის საკითხი იღვა ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაციის ყველა კონგრესის და მისი საბჭოის სხდომების ყურადღების ცენტრში.

სწორედ ქალთა დემოკრატიულმა ფედერაციამ წამოიჭრა წინააღმდეგ 1949 წელს ყოველწლიურად აღენიშნება ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო დღე — პირველი ივნისი და მოუწვდა მშობლებს, მიეღ საზოგადოებრიობას, სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებს და გაერთიანებულ მტეციად დამყარდნენ „ბავშვთა წინააღმდეგ უფლებების“ დასაცავად.

ღიღი და მრავალმხრივია ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული ფედერაციის მოღვაწეობა 1965 წლის დეკემბერში აღინიშნება ფედერაციის შექმნის 20 წლისთავი. ამგვად ყველგან დღიად მუშაობაა განაღდებული ამ თარიღის შესახებ ვედრად.

პარტიული ინფორმაცია

თავის დამოუკიდებელი ციხეების გზის დასასრულს იგი ყოველთვის ხელდაე რესპუბლიკის შორეული სოფლიდან დედამაქაში პირველად ჩაბოსულ მორცხე გოგონას შვილით მიიღო და შეიკვლია მამის თბილისის პირველი სამკურნალო ფაბრიკის კოლექტივმა, ახალბედს შესძინა ცოდნა, დააწინაურა შრომამო და სასოფლოეობრივ სარტილულ გამოიყენა.

— ადამიანი შრომით ფასდება, — ასწავლიდა მას მამინდელი პარტიურის მდივანი თამარ სხვიტარიძე — ადამიანი მთავარია გინება, შრომა, გული, ბეჯითად იწრობ და დავადასუბენ.

დააფასეს შრომისმოყვარე ქალიშვილი კომუნისტებმა იგი თავიანთ რიგებში მიიღეს. პირველად კომკავშირის კომიტეტის მდივანის მოადგილედ აირჩიეს, უკტა ხნის შემდეგ კი — მდინად გულეოკ ხაბიევილი კომკავშირელი მკურნავების, შიველი ფაბრიკის ახალგაზრდობის სული და გული გახდა. სამ წელიწადზე მეტ იმუშავა კომკავშირის კომიტეტის მდივანად ეს იყო სწავლისა და ძიების, ახალგაზრდობაში ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობის გამოცდილების შეტენის წლები. მაგრამ გულეოკ გრძობდა, რომ საჭირო იყო პარტიული გამოცდილება თეორიული ცოდნით გამდიდრება. ამ მიზნით შევიდა იგი საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტთან არსებულ პარტიულ სკოლაში.

პარტიული სკოლა რომ დაამთავრა, პარტიის ოქტომბრის რაიკომის ინსტრუქტორად დასწყო მუშაობა გულეოკ ხშირად იყო პირველად პარტიულ ორგანიზაციებში, ესპარტობა და მდინდენი მინაპარტიული მუშაობის უფრო დაფინანსებით, პოლიტიკური ავტორიტისა და მარქსისტულ-ლენინური პროპაგანდის დონის მაღალეხზე, მუერ-შობისასში პარტიული ხელმძღვანელობის გაუმჯობესებში ხშირად წახავდით მას შიშლიური ფაბრიკის პარტიულანარსადამე, სადაც გული ყველაზე მეტად მიუწავდა.

პარტიის რაიკომში ვაითფლისწინეს მასებში ორგანიზატორული მუშაობის გამოცდილება და საჭიროდ ჩასთავალეს გულეოკ ხაბიევილის ძირეულ როლში საშუალო გადაცემა. პირველი სამკურნალო ფაბრიკის კომისტებმა იგი პარტიურის მდივანდ აირჩიეს.

სამ წელიწადზე მეტია, რაც გულეოკ ხაბიევილი უწარჩინა ხელმძღვანელობის ფაბრიკის პარტიულ ორგანიზაციის მთხოვის კარგად არის ცნობილი, რომ პარტიე თხოიონ ვერფერან გააკეთებს, თუ არ იქნება ყველა კომუნისტის მონიღეება და დარაზულობა. მისი, როგორც პოლიტიკური ხელმძღვანელის, ძალეც არის, რომ პარტიურის ვარემში შემოყრებილი კყვის მრავალი შესანიშნავი თანამშენე ავტორიტრებისა და

ლექტორ-პროპაგანდისტების, საამქროთა პარტიული ორგანიზაციების მდივნებისა და პარტიულ-ორგანიზატორების, კვლევის გახუთების რედაქტორების, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა სახით.

მიმდინარე წლის ოთხი თვის დავალება მკურნავებმა 110,8 პრცენტით განაღდეს. ამ წარმატებებში დიდი ფარდობის პარტიული ორგანიზაციის კომუნისტების წვლილი.

ყველი გამოცდილება პარტიული მუშაკისათ-

ფაბრიკაში არის შვიდი სამჭროს პარტიული ორგანიზაცია და თვესმეტი პარტიული ვკავშირეული მრავალრიცხოვან კოლექტუის სკეს 40-ზე მეტი ავტორტორი ფაბრიკაში მუშაობს 15 თეორიული სემინარი და პოლიტიკური განათლების წრე ფაბრიკის პროფკავშირული ორგანიზაცია ათასზე მეტ მკურნავ აფრთიანებს, კომკავშირულ ორგანიზაციოში კი 500 ახალგაზრდა ითვლება.

აი, რა დიდ ძალს ეყრდნობა ფაბრიკის პარტიული ორგანიზაცია ეს ძალები, რომლითაც ყოველიღურად წარმართავს და ხელმძღვანელობს პარტიური, მუხედ მოქმედებაში არიან და უწრუნელსყოფენ საერთო საქმის წარმატებას უკანასკნელ წლებში პირველი სამკურნალო ფაბრიკა მართლაც მოწინავე სახელწიფიო ვერგობის მუსრდებლად და მაღალხარისხითანი პროდუქციის გამოშვებაში.

საინდოლო პრდუქციის გამოშვების 1963 წლის გეგმა ფაბრიკის კოლექტივმა 102 პროცენტით შესარულა, 1964 წლისა კი — 107,5-ით.

ეს ცნობილია, რომ საქმის წარმატება, უწინარეს ყოვლისა, დამოკიდებულია პარტიული ორგანიზაციის ბრძოლისუნარიანობაზე, კომუნისტების აქტიუობასა და ინტეგრატეაზე, აღმაინებამს მუშაობაზე, მათ აღზრდაზე, უწარსა და ინტერესებზე, კადრების სწორად განაწილებაზე ეს კარგად იციან კომუნისტმა მკურნავებმა, პარტიური რომ არ არის ფაბრიკაში არც ერთი სამჭრო და ბრძავა, არც ერთი განყოფილება და უწარსა, სადაც კომუნისტის მტაცივ ხელი არ იგრძნობება 300 კომუნისტისაგან 250 უწალოლდ წარმოგამში მუშაობს.

პარტიული ორგანიზაცია დიდ მუშაობას ცწევა კომუნისტების, ყველა მკურნავის შრომისადმი კოუნისტური დამოკიდებულების სულისკვეთებით აღზრდისათვის.

ერობელ პარტიურში შემოვიდა სიგნალი — კონსტრუქციული წინდღეული ქალი ვ. ტატიშვილი მოკლებლბა კეთილხინდისინგრად არ ასრულებსო დაყოფიდა არ შეიძლება წუმდებულე პარტიურის სხდობაზე მოიწიეს.

ეს როგორ მოვიციდა, ვალია, წუნისყე-

რატომ?

იმიტომ, რომ ეს ზურგჩანთიანი ადამიანები ჯანსიერი, მხიარული და შრომისმოყვარე ხალხია.

„მსხამთ... ვარაუბა. ბიწვე ჩიხიშვილი“

მის მხარეზე ფოსტალიონი ქალი ნატაშა ყოველდღე წერილების დასტას ტოვებს და ჩანა-თხვეშუქული შეუდგება არამასიკენ მიმავალ გზას.

ქვეყნის რომელი კუთხიდან არ მოდის წერილები: ციმბირიდან და ჩეხოსლოვაკიიდან, მირანიდან და ვარაზიდან, მოსკოვიდან და ზუდაპეტიშუქულიდან, ბრიუსელიდან და ბალტიისპირიდან, სურერე აკადემიკოსები და სტუდენტები, ზენიკლები და ექიმები, მფრინავები და იმერები და მიუხედავად ავტორთა ესოდენ განსხვავებული წრეებისა, თითქმის ყველა წერილი ასე იწყება: „ქალბატონო ელენე, მადლობა მინდა გიხატოთ იმ დიდი სტუმართმოყვარეობისათვის, რაც ჩვენი ჯაგულის მიმართ გამოიჩინეთ. ჩამობრძანდით ჩვენიან, ვედლებით ვალში არ დატრიალო“.

ყველას პტონია, რომ მცხეთის ტურისტული ბაზის დირექტორი ელენე ჩიტეიშვილი მის ჯაგულს განსაკუთრებული ყურადღებით ექცეოდა ანა წარმოადგინებო. რამდენი ნულისსური და უკრადღება უნდა გქონდეს, რომ ბაზაში ყოველდღიურად მისეულ 260 სტუმარს თანაბრად გაუზარელო და ყველას ეფრონის თავისთავი ყურადღების ცენტრში.

ელენესათვის ამაში არაკვევლობა იყო არაფერია.

— 18 წელი თქვენც რომ ტურისტებთან იმუშაოთ, ასევე იქნებითო. — გეტყობს ის.

ჩვენ დაინტერესდით, როგორ მივიდა ელენე ტურისტებთან და როცა გაიგეთ, რომ ის პროფესიით ურნალისტიკა და წლების მანძილზე როგორც „კომუნისტის“ ლიტერატურულ შუაშეს, უხდებოდა ათობით ადამიანთა დასამარტობლად მატარებლთ, მანქანითა და ფეხით, კილომეტრების ბავლა, აღარ გატყუარებოდა მისი არჩევანი მაგრამ შემხვევითობა აქცე ურევიდა.

ურნალისტიკური მოღვაწეობის მიტოვებას თავის პროფესიაზე შევარებული ქალი სულაც არ ფიქრობდა, მაგრამ მოულოდნელად ავად გახდა მისი უმცროსი ქალიშვილი ექიმებმა გადაჭრით მოითხოვეს ბავშვის ტეტრადამი გაჯანჯანა ბატარა ვიოლია უფუდოდ ვერ სძლებდა და მხოლოდ ამას, შეიღის სივეარულს შეგელო ურნალისტიკა ქალი რედაქციისათვის მიემოზრებინა.

იქ დომბაში, ტურისტული ბაზის დირექტორობა შეთავაზეს ელენე დაეთანხმა და სულ მალე ისე შეუყვარდა ახალი პროფესია, რომ ძველზე დარდი დაეწვიებინა.

— სხვაგან შეიძლება ეს არ დამშრომობა, მაგრამ დომბაში, ეს განუყოფრებულია, სად არ ვიყავი მას შემდეგ, ბევრი ვიარე სილამაზით საცქერაოდ განიკმულ მაშალ ტატებში, მაგრამ დომბაში ერთადერთია.

ამას ელენეს კარგად გაუგებს ის, ვისაც ალი-

ბეკის მყინვარისათვის თვალის მოკრეჭვითაა და რია და თვლი მანც ვერ წერსეჭვითა, ვისაც თუნდაც ერთი ზაფხული მანც გაეტარებია ქალბუროს ეტილტებოლის მასლობლად.

იქ თითქმის ყოველწლის ჩადიდონენ შოლოხოვი, სიმონოვი, ატაევი.

მაღე ელენე მცხეთაში გადმოიყვანეს. მამინ მცხეთის ბაზაში თითქმის არაფერი არ იყო. ელენე აქც დაიკაიწა მელავეში. ათი სისადილო, ნახუნად ფინური სახლები, კარავები, ერთი სიტყვით, ბაზა ერთი თისად გაიწარდა. ტურისტებისათვის შეიძინეს ლამაზი 40-ადგილიანი კატარა. ახლა ჯარის სილამაზით გაიკვლეული ტურისტები კატარით მიდიან მთის ძირამდე. მეზე ღიბნას სიფრინობენ მტყვარე მცხეთის წუში ღამით მიხიბულენი.

ჩვენ რომ ჩვენი ჯარია და ჩვენი სტეტიკოველი ბებნილეს ეს ბუნებრივია, მაგრამ მოსწონით თუ არა უესიოლებს აქებრება.

ამაზე ვრელად გაიამბით შობაგეიღვლესათა წიგნი, რომელშიც ტურისტთა აღფრთოვანება მწარადიარნი და მწვერლებითაა გამოსატყულო. უკრადღება მიიპტორ ერთმა — არაბულენი.

ელენეზე გაისხნა მისი ჩაწერის ამბავი.

— ჯაგუში ერთი არაბი ერთა რადაც გაბეტულითი განსა. არც ახსმელი შეგამა. მიზეზი გვიხიბოთ, — არ მიწერნო, — განსატყულო. დაგაწინარე, შავი ავაი მიუტანე და მე თითონი მბილიოყავითი გაიქექე. დიღანს ვეკე საწარბურელი წიგნები და ბოლის არაბული ფლავის შემხვევების რეცხტეს წივარევი.

სადამის წუნისა ჩემი ხელით გაიკოტულელი ფლავი მიუტანეს არაბი გახარბული ჭამადა, კრიალა თვით კილებს ანება და იცინოდა. ბერე წიგნი მოითხოვა. ეს ჩაწერა და დიღანს გვართმევადა ხელს არ ვიცი კომიშიანი ფლავი უფრო გამა თუ უკრადღება.

სტუმრებს კი ყველა ეკუთხით მიიქტე ქართულითა სტუმართმოყვარეობისა და ქვეყნის სილამაზის ამბავი.

რასაც დასთესა, იმას მოიმიკო, იტყვიან ჩვენიბი. ელენესთან სტუმრად იყო ჩეხოსლოვაკიის ტურისტის, ალიბინიშისა და დასახვებული სახლების უფროსი, დოქტორი რეზეცი. რა თქმა უნდა, უკრადღება არც მას დასაქლებოდა არც ელენე თავის კოლეგეების არაბი ჩეხოსლოვაკიში იყო, მას შეეხდნენ როგორც დიდად სასურველ სტუმარს, მეგობარსა და კოლეგას.

ქართველოლოგმა იერიშირი იდელიჩკამ სასურველ სტუმარ ქალს მიაჩრავა მის მიერ ჩეხურად თარგმნილი ალექსანდრე ყაზბეგის ნაწარმოებები.

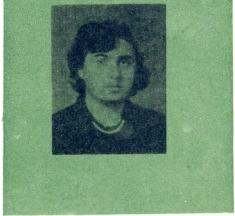
სითბო და უკრადღება — აი, რა ახარებდა ყველაზე მეტად სტუმარს, ეს ელენეზე თავის თავზეც გამოყავდა.

ბევრი ტურისტული მარბრუტი გაივლის საქართველოს უძველეს დედაქალაქზე და ყველა ტურისტის ამასხორედება დიასახლისის თბილი ბული.

ვცავე ამაყი იყავ, ჩემო პოლონეთო!

სისხლიანი გეტო
და მშვიერი ხალხი...
შენს მკერდსა და ზურგზე —
ოსვენციის დალი...
და შენს ფაქიზ სულში
მურისგება მხოლოდ:
ტყვია, ცხელი ტყვია
დაამწვდიღებს ბიროტს!
შენს კრიალა ცაზე
ომის ცველი ერთი —
ეს არჩიე ყმობას,
ჩემო პოლონეთო,
მირად მონის უღელს,
იქ ტანჯვას და კვნესას...
შენს დიდებულ გმირებს
მწყობრში ხედავ დღესაც...
მათ სიცოცხლეს ვაშა,
მათ სიკვდილსაც გმირულს
რომ შოპენის გული
დაუმაღეს პირუტყვს!
შენმა ცამ და მიწამ
გაიხარა ერთობ...
კვლავ ამაყი იყავ,
ჩემო პოლონეთო!

ანა ყვინძე

ბალა ანანაღლინა

თარგმანი ანა კალანდიაძემ

ვარსკვლავი ვგახსენებ ასე სამოკიდ

ჩემო ჯრუჭულავ, ღვთაებრივს მთაზედ,
თოვლისფერ, ფაფუქ ღრუბლებს რომ ერთვის,
ვარსკვლავი ბრწყინავს ასე სამოლ,
თუ წმინდა მამებს უნთია ზეთი?
გადაშლილი აქვთ ჯრუჭის ოთხთავი
და საუბრებზე ღრუბლებთან ხშირად?

„დავჯედი მარტო, ვითა ყორანი,
ყორანი მარტო უდაბნოს შინა“...
ზღაპრული არი ესე სამყოფი —
ცათაც დიდა მისი ცთუნება:
მოდინ მათთან ანგელოსები
და ჯრუჭის ტაძრად ისადგურებენ?

კვლავად თანა სდევს შენს კამკამა წყალს
მოაქამომდე, შენს ლურჯთა ჩქერთა,
სხივმარავანი მათი ღვთიერი,
ნათელი სული წინაპართ ჩვენთა...
„ყოველთა დიდი არს სიყვარული
და... არაფერი არ არის მეტი“
ვარსკვლავი ბრწყინავს ასე სამოლ,
თუ წმინდა მამებს უნთია ზეთი?

ვუცხანები

ო, კულკანები ღუმენ ჩამქრალნი...
თვის ბოროტებით ღამენათენი
იმათს მღუშარე, ფერფლიან ფსკერზე
განისცვენებენ გოლიათები...
ბნელია, ცივი მათი სასუფლო,
ჟინდამცხრალია მათი ცნებები...
მაგრამ ასპიტი დამე არ ცხრება,
მათ სულს აწვთობს მოჩვენებებით...
მათ ესისმრებათ ლალი ქალაქი
ზღაპრულ ბაღებით, მწყანე კორდებით...
ო, განწირულმა ჯერ ხომ არ იცის,
ვეზუვისაგან რა ელოდება!
აქ გოგონები მინდვრის ყვავილებს
აგროვებენ და კონავენ ჯერაც...
აქ შევაფიქროთ ლოთ მამაკაცებს
ურცხვად ესვრიან ვნებიან მზერას...
ლხინი ვრძოლდება, ჩემო პომპეი,
გრძელდება ლხინი... რამ დაგაღონა?
ჩემო გოგონავ, ხომ არაფერს გრძნობ,
მაღალი უფვის შვილო და მონავ?
დაუმორჩილე შენს ბედისწერას
ვეზუვის მკერდზე თავმციანდობილო?
მის გულში ბორავას ბოროტი ცვეხლი,
ო, განწირდე ჩქარა, დობილო!
ხედავ, შენს მკერდზე მოგორავს ლავა,
ცუცხლში ინთქებება მზით და იებით!!
სახეშეშლილი ყვირის ვეზუვი
და უმედრო... გათხვოს პატიებას...

— ვაჰე, ნენა, ჩემო საყვარელო ნენა, — დაიძახა სერაპიონმა და ოიახში შეჭრა. და ახლა სულ გაგიჟდა, როცა მაიკოს მავიერ კუბოში სოფლი დიანახა. იმავე წუთში ეზოში შემოსულმა მაიკოს ქალიშვილების ცივილმა სულ გააჯერა ეჭვობა.

— ვერ ამოვალ, ნენა! — ეკიდა ერთი შუა ეზოში.

— ვერ შევხვდავ, ნენაა! — კიბეზე ფეხმძაჭავილი იწვევებოდა მეორე

— რეიზა დავაგობლე, ნენააა! — გაკიკილა მესამე.

არავინ იცოდა, რაში იყო საკმე დაძვებულები ვერ გაერყვნენ, რისთვის ტიროდნენ ცოცხალი მაიკოს ან სოფლის დასავლეთებზე რატომ ატყდა ამდენი აურხაური.

— დურთო, დავიფარე! ხომ არ გაგიჟდა ეს ხალხი! — პირჯვარის იწერდნენ მიზნეი ქალები.

უკან ოიახში იკ ამ დროს მაიკო პირადმა იწვა ტახტზე და მიმედ სუნთქვდა. რამდენიმე ქალი მგარდა უსრესდა ყურებს და ცხვირის ნესტოებს, ასხამდა წყალს მოსაბრუნებლად. მაიკოს ბუნდოვნად ჩაქმობდა ქალიშვილების ცივილი

— მაიკო! — ირეოდა ამ ხმებში ხალხის ზუზუნში.

„ღალბა, მოვეცი!“, — ფიქრობდა მაიკო

— მობრუნდე, შე საწყალო, გამობხედე, შენი სერაპიონი მოვიდა! — ჩასახიბოდნენ ქალები, მაგრამ როგორ შეძლო მკვლარე მაიკოს თვალების გახვლა!

— ნენა, შენი ჭირებე, ცოცხალი ხარ! — გივივით შემოვიარდა სერაპიონი. მას შემოეყვნენ გახარებულნი, გაკვირვებულნი და შემოფიქვებული ქალიშვილები სერაპიონი ახლა აღარ ნანობდა, რომ მოიტყუეს. უნარობა, რომ კიდევ ერთხელ დიანახა თავისი მიზნეი დღე.

სულ ცოტა ხანში მთელი ეზო მაგიდებით დაიფარა.

— ჩვენი ოჯახის ერთგული იყო და საყვარლის პატივსაც ვცემ, — ვამოხივდა სერაპიონმა. შორიდან მოხულ ამდენ ხალხს ხომ სმავტამ უნდოდა, ამდენ საბოვავებას შექმნა, ჯოდა, ვიღას ასხივდა სოფლის დასავლეთებმა მაიკო მოასულიერეს და კუბოსთან დასვეს, როგორც ერთადერთი მიტოვებული და ჭირისუფალი სოფლისი, რომ უცებ არღობებში შავდა ჩაქმული ხალხი გამობნდა. ირმოციოდ ქალი და კაცი მოდიოდა ყვევლებით და გვარ-

ვიგნებით. ცხენზე ამხედრებული მიზნეი ქალი მოუძღოდა ამ ფეხოსან რახმს. ეს იყო მაიკოს უფროსი და სიღვზია.

— ვაი, დაო, დაო, — წამოიწყო მან, მაიკოს სახლს რომ მიუახლოვდა. ღირსეულად დაწყო იმობლა პირუტყვმა სვლა შეარეა და უკრი დაუდგო პატრონის სუნჯარ ღელენს, მაგრამ წამსვე დეზები მოხვდა გამხმარ გვერდებში.

— ვაი, დაო, დაოო! — გაახა ისევ სიღვზიამ. ცხენი ისევ შეჩერდა.

— აჲ, ცხენო! — ურტყამდა დეზებს გვერდებში სიღვზია ყოველ შეჩერებაზე და ცხენიც ყოველ წამოღლინებაზე ჩერდებოდა.

— არტყა, სიღვზია მოდი! — დაიძახეს ხალხში და ცხენის ჩამოსართმევად გაქანდნენ.

— ვაიშე, დაოო, აწი რაღა მომიყვანა შენს სატირლად მეორეჯერ, — შემოიკრა თავში ხელი სიღვზიამ, როცა გაიგებინეს მაიკო არ მომქედარაო. მოტირალი მოტირალს მოსდევდა. ახლა დაქმუნებმა იწყო დენა. მოდიოდა დასტა-დასტად სხვადასხვა ქალებებიდან და სოფლებიდან.

როგორც იყო, კუბო ასწიეს და ეზოში დადეს. ორგესტრი თავისი მოვალეობის შესრულებას შეუდგა, მერე ვიღაცამ ღიძახა. დეკემუბი წავიკითხოხო. წამსვე მინახა კარგი წამოხსნელი დაპირვეს „მაიკოს“ მავიერად სოფით წაიკითხო და კაცი საქმეს შეუდგა.

იგვა მაიკო სოფლის კუბოსთან და გული კავუნებოდა თავისი თვალებით შესცქეროდა საკუთარ დასავლეთებს.

„არა, ჩასა ჰგავს ეს რომ ჩემი მავლის ცოლი — მატრონა არ ჩამობრანდა ბაოუმიდან, ვითომ ავად ვარო, შემოთვალა. ან ის რას ნიშნავდა, რომ უფროსი დაი სიღვზია ცხენით მოადგა ჭიმკარს მყარივით და ერთიც არ შეუკილილა! — ფიქრობდა შეურაცხყოფილი მაიკო.

კარგა შებინდებოდა იყო, როცა სოფლი მიწაში ჩაუშვეს.

გადაათვლებული მაიკო თითქმის ხელით მოიტყინეს შეიღებმა სახლში ხალხს ჭამა გაეთავებდა და სმავზე გადისულიყო.

— დალიე! — ეუნებოდა ერთი მესობლი მეორეს — დალიე, თორემ სულ ერთია, არ შეგარჩენს დაღეს სოფლი მოვიდა, ხვალ მაიკო მიპყვება და მინი ამოვიყრი შენ ჯავს.

„ჩემს სიკვდილს ელიან!“ — ჩიფუჭუჭა მაიკო და ლაქანული ლოგინზე მივდეთ.

- ნინას სიტყვ აქვს, — თქვა ერთმა ქალიშვილმა.
- წარვეცი აქვს მოწილით!
- წვეულები დაფლავებით!
- გვერდები დაფუხრით!
- ექვით მოვეყვებით! — შურანველობათა ვიცილებოდნენ შეილები ერთ-მანეთს, მაგრამ მაიკოს აღარაფერმა უშველა. — იმავე ღამეს გარდაიცვალა. სურათიანი მელნორედ დატვირდა დედის ღირსეულად დასასაფლავებლად, მაგრამ მერსულაგმა მალე დააჭერეს, რომ გარდა ბურმარდიისა არაფერი იყო საჭირო, რადგან გვირგვინები და ავეჯილები ჯერ კიდევ ცოცხალად იყო, განცხადებით სიმ ახალი იყო გაზუთებით, დეკუმებს თუ დასპირდებოდა სულ შესწავრება. თუკია ნათესავებს ხომ ვერ მისწრდნენ ხელშეშორედ, მაიკო ღელახალია გარდაიცვალა და დასაფლავებით. მაიკოს დასაფლავება ფაქტიურად ჩატარებული იყო სოფლის დასაფლავების დღეს, ამიტომ დიდი ტირილი არ გაჰყლიდა, რადგანაც, ყიასკ გული შესტიკოდა, იმ დღეს იჯერეს გული.

- ყველაფერი მინახავს, მარა ტირილის შემლა არ გამოვიჩინა! — შენგუნიძე ლებდენე კუბულ-კუბულ ქალებს.
- ფოსტის ბრალია, ბატონო, ფოსტის, იმით აურესი, მათი მიზნით მოხდა ყველაფერი!...
- ფოსტას არც სიტყვები შეუცვლია და არც შეშუბილებია, — ავტორიტეტულად განაცხადა ჩაიონიანი ფოსტის გამგემ ილიკომ. — მოხდა სიტყვების უზრალად გადაჭრულება: თაქინ „სოფი“ უნდა ყოფილიყო და ბოლოში მიიქცა... — ესე იგი, სინტაქსური გაუგებრობა.
- რაზეა გაუგებრობა იყო, ჩემო ძმაო, ის დედაცაიცი კი იმსხვერპლთ და... — ჩილაპანაკა ხანმისურულმა კაცმა. — ვე რომ არა, მაიკო კიდევ ას წელიწადი იმედობდა...
- შენ ვერ დალოც და ისინი კი შირიღდებიან იმ ქვეყნად, თვითონ იციან, ზვეით იქნებიან, თუ ქვევით, — შეუტია მოსაუბრებს თამაზამ, რომელსაც ჩაის ქიქები დაწყო თუფუშზე და მაიკოს მახლობლების სადღერძების სვამდა.

მ.ს. ყველი ემ. დიკოვა

ერთ სანატორიუმში კეი-ორდინატორად დაიწყო მუშაობა. ავადმყოფებზე ზრუნვაში თინდობდა და ღამდობდა. საუფუფუფუფუფ ირკვედა დასმენებლის მდგომარეობას, ზუსტად სვამდა დიაგნოსს და სულ მალე გაითქვა სახელი.

1941 წელს, როცა ზარბაზნებმა დაიწყეს, სანატორიუმში კომპიტლად გადავიდა და ის ქირურგიული განყოფილების გამგედ დანიშნეს რა დიდი სიფრთხილე იყო საჭირო, რომ მკურნალობა ჩორმალურად წარმატებულიყო, მას ხომ ნატავიანი ადამიანების სიფრთხილე ეტანა ევატებრინე ფრთხილობდა, საკუთარი ზურჯით გადაქმნიდა ხაკაცებში, ავადმყოფის საწრეკლთან ტვდებდა ღამებში, გამცილილი ექვითისა სტრადოდ და წყალტუბოს ამზანებზე საწრეკლებს აზნდნა, მწუთავარე, დასამტული დასმები დღეს მისდევდა, თვეები, თვეებს...

ჯერ კიდევ იმამდე, ევატებრინეს ხუთი შეილის აღზრდისათვის „დედობის მედვალი“ უშვევებდა მეგრად შერე სამამული იმის წელში და იმის დამთავრების შემდეგ იგი დაჯალდობდნენ იქნა მუდღებით. „ეკრინანაზე გამარჯვებისათვის“, „მამაციობისათვის“, „კვაკვაისი დცვისათვის“, „შრომითი მამაციობისათვის“, „1941—1945 წლების დიდი სამამული ომში მამაციური შრომისათვის“.

დამთავრდა იმი ცხოვრება კალაპოტონი ჩაღა „ევატებრინე ჩარბიათა იმ დღიდან წყალტუბოს სანატორიუმე, „მეგობრობის“ მე-4 კორპუსის უფროსია. ავადმყოფები მემად მადღერეი ყავს მას. შოაბტკულდებების წურვის თიქების ყველა ფერკულზე წყაიუთაზე ჩარბიათა ვერას:

„ევატებრინე ჩარბიათა არამდეულებური ვურადღებინაია ავადმყოფების მიმართ, მისი დიდი მურუნველობის შედგოა, რომ საყავით მიიიყვას და ახლა ჩემი თვით მივეტყავებინო ჩემი“, — წურენ ერთი.

„ევატებრინე გულსმხიერი ექვითია და შესანიშნავი ადამიანი“, — ამბობენ მეორენი...

რამდენი გულთბილი სტრეიწენები დაწერია მის შესახებ „კომუნისტში“, „ტრუდში“, „ქრანის ფლოტში“, „მედრამპოტიკში“, „ოგონიკში“, „რაბოტნიკში“.

ამაჯდარ ქალს რესპუბლიკის დამსახურებული ექვითი წოდება მიანიჭეს. „ევატებრინე განყოფილება, როგორც ყოველთვის, ახლაც ხალხმრავალია. შრომითი თბილილი ადამიანები მოიღან აქ. მურუნველო ექვითის დახმარებით ახალი ცნრეითი უზრუნველბან თავიანთ საქმებს და, კვლავ შიღის: მოსკოვიდან, კუივიდან, კუივილიდან, ეწვენიდან, თბილისიდან, საპტოთა კავშირის ყველა კავშირებს ევატებრინე ჩარბიათა სახელზე დასმენებლებისაგან მადლობით, სიყვარულითა და პატივისცემით აღსვენე წერებოთ.

გაბინტის კარი შევადე. მაგიდასთან ქალი იჯდა, წინ დაფრთხილ მარათებს დაკრებდა და უცნაური სითბო ეტატობდა სახეზე. მტპობოდა, ან მარათების ავტორიტეტთან მას უხილავი მამები ავანტირებდა. მოგონებებში ჩაფლავდა გვიან შეხინჩნა, ფხვზე წამოიდა, დიმილი შემობამებდა და ის იყო, უნდა ვეთიხა, რა გაწუხებოდა, რომ მე ვუთხარი, თუ რაზე ვიყავი მისიული. ქალმა თავი ჩაუნა...

1928 წელს დამთავრა თბილისის სამედიცინო ტექნიკუმში პირველადი კოურსის საბავშვი სახელო დიამეო შემოხიდა ექვითის თანამშრომდ, შერე სამედიცინო ინსტიტუტში შევიდა. მჭუთე კერსტე იყო, მუდულად რომ გარადევცვალა, ხუთი მკერეწლოვანი ბავშვი ეპოტებინოდა მის კალთას, კრი-ანი თვალებითი შესცივინებდნენ, მუწავარებითი სასმისილი ქალს. ევატებრინე გულში ჩაიკავდა შეილებს და გრამობდა, რომ დიდი ტვირთით უნდა უნდა მარტახილა ქალს, გრამობდა, სადღაც მიღმა დარჩა ახალგაზრდული ორნებები, უვარდელი და ზედიერია დღეები...

ექსტრინემ ბავშვები დედას ჩააბარა და კვლავ ინსტიტუტს დაუბრუნდა მეგრე, 1939 წელს, როცა ინსტიტუტე დამთავრდა, წყალტუბოს ერთ-

ოლია ბელოვანი

იცნოვლით, საქართველოს არსიან!

ნელი საქმეობრივი

გახაფხულის ნათელი და ღამაში დღე იდგა. ქუჩები ბავშვებითა და ყვავილებით იყო სავსე, კოშითა ფარდულებიდან შიშირული ქალმეოლეები ღიმილით სთავაზობდნენ გამგლეუებს წიორფერ ყვავილებს. ყვავილებისა და სიმღერის დღესასწაული იყო იმ დღეს. შხატარია გაღერების შესახებულებიდან იდგა ამ დღესასწაულის ორგანიზატორი — ტანმადლი, თმებდათიფილი ქალი და ნახი ღიმილით გაქურქებდა განიორ, ყვავილებად აფეთქებულ ქუჩას, მწვანეში ჩაღულ საყვარელ პრობექტს. იდგა არქიტექტორი და ფიქრობდა.

რახე? ძნელი სათქმელია. შეიძლება იმ დღესე, რომეზუც საბოლოოდ განსაზღვრა მისი მომავალი პროფესია და მისი ცხოვრება ამ ყვავილებს, ამ ხუტებსა და ბალებს დაუვაფირობა.

... ეს იყო 1931 წელს. ლექტორის წინ ფართო აუდიტორიაში მიუფულა ქალიმეოლე იდგა და ლუღვდა. ეს ლექტორი სახელგანთქული პროფესორი, კარლ მარქსის საბუღლოს საჯარო ბიბლიოთეკის მშენებელი არქიტექტორი ანატოლი კალდანი იყო, რომელსაც პატვის სცემდა ყველა და მათ შორის ეს ქალიმეოლე — ნელი ციციშვილი.

— ასე უკ რატომ გაღაწყვეტე? პარკის შესასვლელი სადა გაქვს? კიბე? სვეტები? — ვიითხრობდა პროფესორი ახალბედა არქიტექტორს და ურგველად აღუგვებული ქალიმეოლე უხსნიდა. პროფესორის მიუჩონა მისი პროექტი. ნელის სისარულეს საზღვარი არ ჰქონდა. მისმა დაბლობმა უმაღლესი შუფასება მიიღო. მალე ახალგაზრდა არქიტექტორმა თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმავლობის კეთილმოწყობის სამმართველოში დიორი მუშაობა. გამართლდა პროფესორის სიტყვები, ერთდღე ღიმილით რომ უთხრა საყვარელ სტუდენტს:

— თქვე ნელი — დიდი საქმე გელოთ. ჩვენი საყვარელი თბილისი უნდა გაამშვენიეროთ. ორივემ გაიციინეს ამ სიტყვებსე, მაგრამ მალე

ეს წინასწარმეტყველება სინამდვილე იქცა მამინ თბილისში მიოლოდ ორიოდე ბაღი და თუნდების ხეივანი იყო რუსთაველის პრობექტზე სწრაფდმზარდი დედაქალაქი კი სიბამაზესა და ყვავილებს მითიბოდა და ნელიც დღედაღამ ფიქრობდა, ხასხვდა, ოცნებობდა; ნამუშავემდე ფურცლვდა სქელბანინ წიფენებს და მცხეთაში, მიხეილ მამულამეოლის ბაღში საბოლოო ტკებინდა დიდი ხელოვანის მიერ გამოცხანილი ყვავილების სიღამაში. აქ აკვირდებოდა და სწავლობდა ფრთა პარბიონის, მათ სიციერ შეხამებასა და სინატიცეს. ფეხით ბრუნდებოდა უკან ვხა იყო ძალიან ღამაში. მტკვრის ნაბიჯას, პატარა ხეების ჩრდილქვემ ჩამოფდებოდა და ოცნებობდა, თბილისის ქუჩებში, მის მიუდნებზე, ეზოებში, ბაღებსა და პარკებში გადმოებნება ეს სიღამაზე.

და აი, აუხდა კიდევ ოცნება. ახლა გაივლით ჩვენი დედაქალაქის ქუჩებში და თვალ მოგტაცებთ სვეტრებისა და გახონების სიღამაზე, მალე ბინა და პარკების მწვანე სამიონ. სულ ოღნავეასაგინად ჩრჩხლებერ ტაღისისა და ალვის ზის მწვანე ფოთლები, წიოლად ყვიოლად, ლურჯად, იფხვად ახლებერ თვალებს ვარდები და გლადიოლუსები, გაიციინტები და ნარგისები, პიონები, ასეტრები და ქრისანთემები. მაგრამ მიოლოდ სვეტრებისა და ბაღების გაწმენაზე როდე ზრუნავს „თბილქალაქობიქტანტ“ გამწვანების მოთავარი საქციილისტი — ნელი ციციშვილი. საჯარო ვეაქლითა ფერი, სვეტრებისა და გახონების ფორმასა და საერთო ხედ ორგანულად ეგრძემოდენ შეწიბათია ანამაზის, ბაღის, სვეტრისა და პარკის გაფორბამში იყოს რაღაც ახალი და ორიგინალური. რაბიო, როგორიე სხვაგან არ არის.

ახლა უარყოფილია ორნამენტული გაფორბება საბიოგანი მცენარეების საშუალებით. ახალი წესი მარადმწვანე ბურქებს აძლევს უპირატესობას. არც მწვანე ბორცუოების გაღმავლებით გამოწყნება საბიო. ადურის მიწაქარლიც სხვაგვარად უნდა შეიციელოს, — ფიქრობს არქიტექტორ-დენერატორი და ტემბს ახალ ფორმებს, ახალ საშუალებებს ჩვენი დედაქალაქის განსაშვენიერებლად. თბილისის ხეგრი ბაღი, მოედანი, სვეტია, ქუჩა და გაზონი მისი ხელმძღვანელობითაა გაწმენებული. ისინი უმარგია, ყველას ვერ ჩამოთვლი და არც არის საბიო.

შიორად შეივლის ნელი ციციშვილი ბოტანიკურ ბაღში. განსაუფარებით ვარდები უკვარს და უნდა, რაც შეიძლება უზუად დაწეროს ისინი თბილისის ქუჩებში, რომ დატკებენ უამრანებში ამ ულამაზესი ყვავილების ცქერით, მათი სურნელოთ...

რომ შეიკავითანი არქიტექტორი, როგორ აღენებს იგი ამას თუ იმ იბიქტებს გამწვანების პროექტს, ვერც კი მოგვიყვებათ ამის შესახებ:

ქალიძანი

მხატვარი ნანა შესხიძე

ქალიძანი

საგუშაგოზე მკრივალად მოჩანდა შაშხანიანი კაცის სილუეტი კარვებში ჯერ ისევ ცინიით მორავმა შექმა საწაფობრი ბანი გადავეყო. დამის პატრულმა გაიარა.

უფრო და უფრო მატულობდა სუსნი. ყველა დამისავლა, ჯარისკაცმა ხეს ახედა, — ტოტა ირებოდა მხოლოდ.

„რა ნელა გადის დრო!“ — ჩილაპარაკა თავისთვის ტანზე მივიყვდა შაშხანი და ხელები მოსრისხა. მერე სავიტი ააჩაყუნა „სადაც უნდა ცვალოს ეს ხელში ადამიანი“. — გაიფიქრა მან და კონდახით წაჭტუნა მიწა.

კარგები თანდათან იბრუნებოდნენ რუს ფერს. მაღალი ფეხების ძირში ბრუნებულადფარებული ქვებეჭები გამოიკვეთენ. საიდანღაც მამლის ყივილი მოისმა. ჯარისკაცმა ცივი ჰაერი ღრმად შეისუნთქა, დანისლულ გორაკს მიაჩერდა. ახლა ჩემს სიფეხშიაღ ცივიან მამლები, დღემდამი საშუადღი ფუსფუსებს, ნანას, ალბათ, ჯერ ისევე ძინავს“. ბოლო წერილი გაისინჯა: „ჩვენი ჰა სულ დაშრა, თვედან მიმატეს წაღი, შენი ეხის ჰომარს რომ ვალეხ, რაღაცნაირი სიყარვიღეს ვერძობო... თეიმიბრინავმა გაიფარიალა, ჯარისკაცმა ფიქრი შეწყვიტა, ახლა დანახა, რო. უო აფერინდ ვევაი ფეჭის ტორტდან.

ვილცამ ჩაახველა და კარვებიდან ჯერ თავი გა- მოსკო, მერე მახარაბოხურული სადღად წაფე- რატუნდა.

ტყის თავზე ცა თანდათან გამეჭირავლე ხდებოდა, ნივამ დაქროლა „საცაა სხვებიც წამო. ცვივიან დამახილზე“, — გაიფიქრა ჯარისკაცმა და ეცუფდებოდა ისინი, რადგან საბრძოლო ვარ- კობიდან ნაშუადამეტე დაბრუნდნენ.

ხიდან რამდენიმე გირანი ჩამოვარდა. ჰაერი საყვირის ხმად გააბო. კარვებიდან თითო-ორ- კომოდო გახილეს. წყლისხეობი მიშველა ჯარისკაც- კნი, საწაფობრი ხაზზე ჩაწაყვრიდნენ. მოედინ- ხალი სიარულით გაუმართნენ, მძლავრად გაის- მიდა ჩემქმების ხმა.

საგუშაგოზე ტელეფონმა გაიწვრიალა. ჯარის- კაცმა მარხაბი აიღო. დღიშობა გადაუბრინა სახეზე, ხომარ-ხომარად შევლი თვალ, თითქოს პირველად ჩავეყას. მოედინისავე გაიხე- ვდა, იქ ისევ ვარკობობდნენ, ნაწყვტ-ნაწყვტებ- ლ მოსიბოდა მეათვარის ხმა.

საგუშაგოშიან წრდილი გაჩნდა, გაბრწყინდა ფეჭის ცეწერი. ზალახებზე რაოული აცემკი- ვდა. მდინარის გაღმა მოქალაქე არას ხებეი ჯარისკაცებიერის ამავე იფერენ. გრესაფეხულის მზე ამდილიდა.

ღრმადარო ბენზონის სუთი გაფენილო აე- ტობესში იტერვა გრილი სიბი და თან მოვატეს გა- ნაფუფის სუნარლი, აი, ისეთი, სოფლის ორ- ლობებში რომ დგას ხოლმე აპრილი, ორიღბე- გებში, სადაც ვრომანეთის სიღამასეს ვევიღებ- ავგავეულები ნუშები და აიღულები.

აქ არც ორიღბეა, არც თეთრი ნუშები. ავტობუსი მაღალ სახლებს შუა ჩაქვილი ვი- ვრო ქუჩაზე მიდის.

ფანჯარას თვალს ვაციღებ. ჩემს წინ ღამაში ქალი ზის. ოღნე ფერმკრალი სასე, დიდი, ხვე- დიანი თვალეში... თხელი სასაფულო პალტი აცეია, მახამინისფერი. სწორედ ის ფერი, მე რომ მინდა დიდი ხანი. გვერდით მეჭობ კაცს მხრემამ- დე ძლიეს წედგმა და ღამაპაკის დოს ქვეშიდან შესცქერის. წამით შეხედავს, მერე თვალის ძირს ხრის, ხელჩანათას აწეალებს ღამაზე ხლებით კაცი მაღალა, მხრებანიერი, მარტის მუსეს არ აღუთვავს.

— ლევან მასწავლებელი ვასოსეს? — ამბობს ქალი. — ამ ორი კვირის წინ დავახვალავკი. ვვე- ლანი ვიყავი, ჩვენიბი შენ გვეკვლიდი მხოლოდ. შენი მისამართი არავეინ იცეია.

კაცს გვერდით ჩემოდანი უდგას. ჩემოდანს ძი- რთან ყვივილი ტალახი მიხმობია. ასეთი ტალახი იხეტირთი ივის. ქალს ჩრისფერი ფეხსეცემული აცე- ვია, ნეშევილი წერილქუსლიანი.

კაცი ამ პასუხობს. „ერებად სწავლობდნენ, ალბათ!“ — ვფიქრობ და თვალს ვაპირებ.

ავტობუსი გაჩერდა დიდი სახლის კეთხეში. პატარა ბიჭი ყორიარდებს ქვილის კვიცი. იცეია ასადღეს ბიჭს დიდი ტალახიანი ჩაქმეი აცეია, მანისივლი

რადე საოყრდე მომინდა ტყვი წასელა, ასეთი ტალახის ხელა ნახამორლა მიწაზე, ოღნე შეწევენებულ ბუქტეში იციოს და ყორიარდების ძებნა წავალ კიღდე, გოგოებს ავგავლითავე.

— ლას დაბადების დღე იყო თორმეტში. იქვე შენ გვავალდი ასე როგორ, შევიღებმა, გოგი ვველა დავეკარე... — სავეღურებს ქალი კაცი მის ხელეხს დასცქერის, რომლებიც ისე აწეალებენ ხელჩანათის საცქეს

ქალი გაბანჯრობს: — ლა გათხივოდა, თურმე მანანას ტყულები ჰყავს, ცისანას ქმართან გაყავი მოუსწრება...

შემდეგ გაჩერებაზე უჩივრავიღებთა. ვვებეი. — სულ მე ღაპარაკობ! — ძალად იცინის ქა- ლი. — შენე მითხარი რამე, სიფელს როგორ შე- ვეავე?

— რა მოვატეს — ძლიეს ვეღირსე კაცის ხმის გაგონებას — ხუთი წლის გოგი მაყას...

ჩემდგმა. — შენი სახელი დავაქრე...

ჩავეღი ჰომართან აქვე ყვივის ვილცე ბიჭი ყორიარდებს. იას, იათის. გულგრილად ეუუვრბე ვეავივრებს. ბარცე ტყვი წასელა მინდა ზეგთი ავალ და დიამატის სემინარისთვის მოვეწეხადებეი. ხა სვედიანი ხმა ქვიღდა იმ კაცს...

8018108 8036340

იზა მავაპარიანი

ღერდებისა და პრიმალიონების ბატონობის ხანა. ამას ეუ თავისნი მისი გარდა ყველაფერი არაფერად მიანდათ. მათ ჰიარვეულობას ყველა უყიემნოდ უნდა დაიპირინებოდა — თვისი კომპოზიტორებიც კი. ეს იყო იტალიური ოპერის ნამდვილი კრიზისი. საიდანაც მას მხოლოდ დიდი კომპოზიტორი თუ გამოვიდოდა.

და ეს კომპოზიტორი გახლდათ „აფთაბერი“ ვაქტრო — ჯუზეპე ვერდი. არსადეს მიღწევი იტალიურ ოპერას ისეთი აღმავლობისათვის, როგორც ვერდის დროს, თუ ვინ პირველად ოპერებს შექმნიდა ვერდი თანამამულებებს საყვარელი კომპოზიტორი გახდა. როგორც მოქალაქე და ხელოვანი, ვერდი იმ პერიოდში ყალიბდებოდა, როცა იტალია ეროვნულ-გამთავისებულ ბრძოლას ეწეოდა. აღრინდელ ოპერებში ვერდი ასახავდა ხალხის პატრიოტულ სენსიტივობას და ამიტომ მას იტალიის ამუსიკალური პარიზილი“ შეარქვეს. მისი საგნული სიმღერა ერთ-ერთი ოპერადან — „გაუმარჯოს იტალიას“ თავისებულების სიმბოლოდ იქცა.

მაგრამ დამთავრდა განმთავისებულელები ბოძოლა და ვერდომ, შორსმეტეტებულმა ხელეწიანმა, მუსიკაში ახალი გზების ძიება დაიწყო. დარწმუნებული იყო, რომ ამ გზების საიჭებლად თვისი ცხოვრებისათვის უნდა მიემართა. ასეც მოიქცა, და იტალიურ და მსოფლიო საოპერო მუსიკისათვის დიდი რეალისტური ძალთ შექარა თემა სოციალური ტრანსფორმაცია. რომლის მსხვერპლნი უბრალო, ჩვეულებრივი ადამიანები ხდებიან.

თითქმის ერთი წლის განმავლობაში შექმნა ვერდომ სამი ენისაგანდერი ოპერა: „არიგოლიტო“, „ტრაჯიკა“ და „ტრუბადური“. ამ სამივე ოპერის მთავარი მოქმედი პირები დაბალი ფეხის წარმომადგენლები არიან, რომელთა ტრაგედია სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ დიდგვარაინთა საზოგადოებას არ ეუფეთნიან. სასახლის მასხარა, ზედაცემული ქალი, მოხეტცი ბოზა-ქალი, აი, ვინ არიან ვერდის ოპერების, გმირები.

ვერდის პირველ ოპერას — „არიგოლიტოს“ ზოგადი წარმეტება ზედა წილად. სანტერესო ამბავი მოხდა მის პრემიერაზე: პერიოდის ცნობილი არის მელიდია ვერდის თავში მოექცა, როცა ერთხელ კონდოლითი (იტალიური ნავი) საღადა მიემზავრებოდა. ისე გაიტაცა მელიდომ, რომ ლღინი წამოიწყო და სრულიად ვერ შეაჩინა, რომ მას აფროთივანებული მენაჟე ესმენდა. ეს არია ვერდომ თეატრში „არიგოლიტოს“ პრემიერის ბოლო წუთებამდე არ მიიტანა, რადგან არ უნდოდა ის პრემიერამდე ხალხში გავრცელებულიყო. მაგრამ ამაღ ცილობდა კომპოზიტორი: დაიწყო მეთხებე მოქმედება, პერიოდმა წამოიწყო თავისი სიმღერა და მასთან ერთად ამღერდა მთელი დარბაზი, მთელი თეატრი, მთელი იტალია!

ერთხელ. პარიზში ყოფნისას, ვერდი დავსწრო აღექსანდრე დიშნა-შვილის ახალი დრამის წარმოდგენას. ეს იყო „ქალი კამელიე-

ბით“. კომპოზიტორი გაიკაც ამ ნაწარმოების სისაღმე და ცხოვრებისეულობად. მან გაიყო, რომ ამ ნაწარმოებს სავფეხოდ დაედო ნამდვილი ამბავი, რომელიც თავს გადახედა თვისი დრამატურებს. მალე ამ სიუჟეტზე ვერდომ ახალი ოპერა დაწერა, რომელსაც „ტრაჯიკა“ უწოდა, რაც „ჩნდელიცემულ ქალს“ ნიშნავს. ოპერა იმდენად აღწეულებად ედერდა, რომ პირველი დღეებისათვის სექტებულ ჩავარდა: საზოგადოებამ ვერ ახტია ვერდის, რომ მთავარ გმირად ზნედაცემული ქალი გამოიყვანა და თანაც ასეთი სუფარული წარმოდგენა იგი საოპერო სცენაზე „ტრაჯიკა“ ახალი იყო იმითაც, რომ მსოფლიოში პირველად სცენაზე გამოვიდნენ ჩვეულებრივი, თანამედროვე ტრანსცენდენტი, ყოველგვარი თანარაღიერი მორალულობის გარეშე.

მაგრამ სულ მალე „ტრაჯიკა“ ისევ ვერცხედილი იტალიური და მსოფლიოს ყველაზე უმეტესად მუსიკალური ოპერა გახდა. „ტრაჯიკის“ „ტრუბადური“ მოქვეყნა ამის შემდეგ კი ვერდომ ეცვიებმა მთავრობის დაცვიობა დაწერა „აიდა“. აიდა“ ქაიროში წარმოდგენის სუფეს არხის გასწვრივ საზეინო ცერემონიაზე, სპეციალურად აგებულ თეატრში. ელვის სისწრაფით მთლიან მისმა ჯალისებრმა მელოდრებმა იტალიამდე. ნეაპოლში ეს ოპერა ქაიროს პრემიერად რამდენიმე ვერის შემდეგ აედერდა. სახლის წინ, სადაც ადამიანური მავსტრო“ ცხოვრობდა, ერთ აღნი სასულე ორკესტრმა შესრულა ცნობილი მარში „აიდადან“...

მირა ზინხანდ
(გაერეკონი იქნება)

ბარლი ბარისვილი

ზეი ქეხისი

ეს ორი დღეა მოცვილი თილისს და მასსიმელო სტუმრად ჩამოვიდეს. და ვერნომ — მან დარჩა რაღაც თილი, რომელიც მიხამის:

— ჩამოლი, მალე!

თითქმის ზედა ვიუჯ და უდებ დავში, დამხატრონა აქ სიმარტოვ, დანადლოიანი, ვით მუძუს ბავუვი, რადგან თბილისში გული დავტოვი.

და ეს აქ ყოფნა არყოფნა მავსეს, ოცნება სედეის ძაფებით მამამს ვილაც მიყვება ისე, ვით ივანს, სოფლის ძველ ქორებს და ცხელ-ცხელ ამბავს. მე მხოლოდ შენზე ღიქირი ვიგსები და არ მაწუხებს სხვა რამ სრულებით. შიგ ყელში მიჭერს თიბოლისობა, ჩადგან თბილისში შენ მგუფლები. ღამე მთის წვერზე ჩამოთიონთა, ქარში მღერიან ხეები არის.

ჩვენ შეიმლება გავრეიკოს ერთად, მაგრამ ერთმანეთს ვერავინ გავჯერს, და ახლა მანდა გვა გადმოვლახო, მომწურებია დამილი შენი, ჩემთან ჩაოდენ ყოფილბარ ახლი, როცა დავწოროდი, ახლა ვიგარენი. მწამს, სოფლის ქორებს პირა აქვს ქვევრის, ამ გულის თათოვანებას, ამ გაუცემელს გაღიღღლებულს დარწმუნებს ბევრი, ბევრი ჩამოვლის გაღიღიკეცად, ბევრი კი იტყვის, რომ არ ვარ სულაც სოფლის და ხალხის მოქირანსულე. აი, როგორღაც მღივს ჩამოსკნულდარი და მუზობლებიც არ ვინახებულე. მაინც არ ეჩივი, რას იტყვის ხალხი, რა ვქნა, ვერცხივს ვერ მოვიცაღე. მოვდგარა, ჩადგან გული მესამის:

— ჩამოლი, მალე!

— ჩამოლი, მალე!

წყუხარება აბერებსო. ცნობილია ღრმა განცდების, დიდი წყუხარებისა თუ სხვა უარყოფითი ემოციების გაღვივებით თვის სწრაფი გაჭარბავების, სახის დანატეხებისა და საერთოდ ადრე დაზარების შემთხვევები.

ჭაღის სიციქლის განახრდობილებისათვის ბრძოლა მოითხოვს მოწოდებებიდან სიბერედ ზომიერებას შრომაში, სწავლასა და უფრო ვგარ სამოღებებში. მთლიან ფიზიკური და გონებრივი შრომის შერწყმით დაიცავთ ჯანმრთელობას და გაიხანგრძლივებთ სიცოცხლეს.

თ. კარბოზია.

მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატი.

ქოსხედი
ქოსხედი
ასევე

კანის ფუნქცია რთული და მრავალჯვარია. ის იცავს ორგანიზმს მეტაბოლური (მეტერი, შეხება, ტემპერატურის მოქმედება) და სხვა ზეგავლენისაგან. კანი გამოყოფილი ორგანოა (იგი ოფლას სახით გამოყოფის უფერო ნივთიერებებს), არის სხეულის სითბოს რეგულატორი, მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სენსიტიური უტერ-რეპროდუქციის რეგულაციაში და ნივთიერებათა ცვლაში.

კანი მჭიდრო კავშირშია ადამიანის ნერვულ სისტემასთან და შინაგან ორგანოებთან. ამიტომ ის განსაკუთრებით მგრძობიარეა მოწოდების დროს, ე. ი. 14-16 წლის ასაკში. ამ დროს გავრცეებს უჩინოებათა მიწარმოვან და მათთან ქაღვლს, ქსოვიითი მემარათვენი დეკორატორული კოსმეტურის სარეკლებში. ასეთი კოსმეტური პროდუქტები ასაკში მიზანშეუწონელია და აზიანებლობის მაიკრი ზონი მოაქვს.

ამ ასაკში ზმარად ირღვევა ცხიმის ჯრკვლების ფუნქცია (ცხიმი გამოყოფენ პარბი რაოდენობით და კანი ჩვეულებრივად შეტად ბრწყინავს), ცხიმის ჯრკვლების სადნობრბე გაფართოებულა, განსაკუთრებით შუბლს, ცხვირისა და ქვედაბის არეში. ხდება სადნობრბების დაზნობა, ეს კი კერძა მიკრობების განვითარებისთვის. ირღვევა ნივთიერებათა ცვლა, ამას მოსდევს მთელი რიგი გართულებები (ფერისმკაშლა, კონტრები, მილერ-მები), რომელიც შემდეგ ნაწიბრბების ტოკვებს; ზოგჯერ კი, ჯრკვლების მოქმედების დაქვეითების გამო, ეთარდება აქის სიმშრალე, ე. წ. მშრალი სეზობრბე. ამ დროს დაზნობრწყინვალეა ეცარება და ზეშედიან კონკრეტული, არ ჩანს ცხიმივანი სადნობრბე, კანს დაკარგული აქვს ელასტიცობა და ეი-

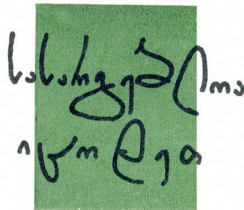
თარდება ნაადრევი ნაოქები. ყოველზე ამის თავიდან ასაცილებლად სკორისა სმქურნალო კოსმეტის გამოყენება.

ასეთ შემთხვევაში უნდა ჩატარდეს ზოგადი და ადგილობრივი ხასიათის სმქურნალო მქურნალობა. ზოგადი ხასიათის მქურნალობა დასაყოფებულა პაროდენტაზე, ძირითადად ეს მქურნალობა მიმართულია, თბილი იყოს ცეცხის რეგიმის სწორი შერჩევისაგენ, საყვენი რაციონიდან გამოირიცხოს აღმზნები. საშეულებები: ალკოჰოლი, ნიკოტინი, ყავა, შოკოლადი, კაკაო, ცხარე და ცხიმიანი სმქურნალო. კარგია ჭარბი რაოდენობით ჩიხის ნაწარმისა და ვიტამინების მიღება, კერძოდ, ვიტამინ A-ს, კარგია სმქურნალო ნიღბები.

ცხიმის ჯრკვლის ფუნქციის გაძლიერებისათვის აუცილებელია ექიმ-კოსმეტოლოგთან ჩატარებით სათანადო სმქურნალო მსარგის ჩამდუნვე სეანსი.

მირი ხაჩაბაძე.

ექიმი კოსმეტოლოგი.

წერილ თვეებს მარლი რომ გამოაცალით, გარეცხვისა შემდეგ ნახვარი ან ერთი საათით ჩადვეით წყალში, რომელშიც წინსწარი განახელი ერთი ჩაას კოჭი სასმელი სოდა.

ტყვიის პალტის ღლილი ადვილად რომ მიაცილოთ, ღლილა და პალტის შორის ჩაყოფილ თხილად ქაღალდს. ღლილს მიყვრების შემდეგ ქაღალდი გამოაცილოთ.

შარვლის ნაყტი დიდხანს რომ შერჩის, დათოვლის წყენ, ცუდი პარდენ ნაყენს მთელ ხაზზე წაესეთი მშრალი საპირი, მერე გაღმობარტენი და დათოვით.

ფაფურის ტურქელს ღაქა რომ მოსცილდეს, გარეცხეთ თბილი წყალით, რომელშიც წინსწარი ჩამდუნვე წვეთი ნიშადურის სპირტი განახელი.

ჩანგლებს და დანებს მველ ღაქებს აცილებს ღლიანის წვენი, შემდეგ გაწინდეთ მბლი შალის ნაჭრით.

შალის ტრეკოტეკი ახალივით გახდებ, თუ გავრცობს დროს წყალს დუშაბტებით გლიცერინს (ტრეკო სუფრის კოჭი გლიცერინი 10 ლიტრ წყალზე).

სსსსსს
უუუუუუ
უუუუუუ
უუუუუუ
უუუუუუ

ზამთრის დაღვრისათან ერთად ჩვენს სუფრას თანდთან მეტი რაოდენობით დაამშვენებს გემრიელი კონსერვები, წიხილები, მარმალადი, შერატრები, კომპოტები ის ცელის ახალ ხილსა და ბოსტნეულს, ამდღრებს და მრავალფეროვან ხდის ჩვენს სუფრას ზამთარში. პროდუქტებმა დაყინვების დროს სასარგებლო თვისებანი. რომ შეინარჩუნონ, განსაკუთრებულ გულსუფრით უნდა მოვეყოლოთ მათ დამზადებასა და შენახვას. ყველა წესით დაკონსერვებულა პროდუქტებმაც უი შეიძლება დაკარგოს თავიანთი ყვებითი ღირებულება, თუ ცუდად გააგებინდეთ და არასწორად შეინახებთ.

სტერილიზებულ კონსერვებში კარგად ინახუნებს გემოს და ყვებითი თვისებებს, თუ მათ შეინახავთ სიგარულში და იმ ადგილს, სადაც მზის სხივები არ ხვდება, ამასთან თავს მჭიდროდ დუცავთ.

ზმარად მლაზობების ვიტრინები გადარტეირთულია ხილსა და კონსერვების პირამიდებით, უნდა ეიცოდეთ, რომ ისინი უყვესმქმედლად უყვარისია. მამ, რა მოვეტყრნოთ არ ღველამაშ-შევეციოტიგებან ვაჭარბის მუშეკები უნდა ისარგებლოთ კონსერვების ყარეული ვიტრინი და მაკეტებით.

წიხილები, ჭიგამინებით მდიდარი, ძვირფასი საყვებია ზამთრის თვეებში. წიხილები ყვებითი ღირებულების შესანარჩუნებლად სკორია ზოგადივით სანიტარულკონტინერი და ჩაიცავთ. დაშევეტელა წიხილის შენახვას თავახილ კასრში. ამით ეცემა წიხლის ხარისხი, ამასთან იქმნება მაცენ მიკრობების შარქომქის საშრობობა. ვერითად წიხლის ზედმეტად არეკავს. წიხლი დიდხანს არ უნდა ვაგაჩიროთ დემმარბებულა წიხლის ვარჯში, ეს ამცირებს მის საყვებით თვისებებს. წიხლი არ უნდა ამოიღოთ ხელით, არამედ ასეილდური ჩანგლით ან ხის კოჭით უყვლა ზემოქმედი ეცემა მარმალადის, მუკაბებისა და სხვა კონსერვების შენახვაში.

მასობრივი აზარი...

1963 წლის ოქტომბერში 24 წლის იაპონელი ქალი მასო ნონაკა საავტობილო კატასტროფაში მოკვდა. სასწრაფო ოპერაციამ, რომელიც მასის ნაცხატის ერთ-ერთი საავადმყოფოში ჩატარეს, სიცოცხლე შეუნარჩუნა მას, მაგრამ ავადმყოფს ცნობიერება არ დაბრუნებია. რამდენიმე თვის განმავლობაში მასო კომატოზურ მდგომარეობაში იმყოფებოდა და მას ზელოვრად კვებავდნენ. მდგომარეობას ართროზიდა ის ვაჭმობდა, რომ ქალი ფუნქციონირებდა.

1964 წლის 10 აპრილს ავადმყოფს მშობიარობა დაეწყო. და რადგან იგი ისევ გონდაკარგული იყო, სპეცირი შეიქმნა ექიმების დახმარება. პავლეი განრთილი დაიბადა, მაგრამ კვლავზე გასაოცარი რამ შემდეგ მოხდა: როცა გოგონას დღის ვეჯრდით დააწვენეს, მასთან აიყვანა იგი და ძუძუ მისცა. ასე გაგრძელდა სამი დღის განმავლობაში. მის შემდეგ პავლემ ბავშვი ვაჯავუნეს დედა კურგარობით ისევ კომატოზურ მდგომარეობაში.

ზინა. შვიდავით ლეჟანდოვი

ცნობილი ზოოლოგმა, ფრანკოფონის ზოოპარკის დირექტორმა, გრემიუმმა თხოვნილი ში. შირთა სახელგანთქმული კინოფილმების ჯიანა ლობობრივიდას. აღარ იხივას ლეჟანდოვის მანტა.

ლეჟანდოვის ტყავის ქერქში გამოწვეობილი მსახიობის ფოტოსურათებმა მკვეთრად გაზარდა პრეციოზული ნადირობა ამ იმეით ცხოვლებზე ზოოპარკის დირექტორის შიში, რომ მოდა საფრთხის წინაშე დაეყენებს ამ ლამაზი კატების არსებობას, საფუძველს არ არის მოუღებული.

ნარაგბით დიდირობა

გამოჩენილი ამერიკელი დირიჟორმა დინ დიქსონმა რეპეტრიციის დროს დაიზინა მარჯვენა ტბეი და ზული. მიუხედავად ამისა, შესაძინადად ჩაატარა ბუიოპენის მთელი მესამე კონცერტი, ალევდა და ნიშნებს წარაბებიით და თვალებით კონცერტის დამთავრების შემდეგ, შესისებება განახლდა, რომ ზუსტად აღტყვამენენ დირიჟორის გრამისებს.

საბავშვო კაბარეთის რეპორტი

ცხრა წლის იტალიელმა გოგონამ მარინა გრანდა მილანდენ გააფრინა საბავშვო კაბარეთი, რომელზეც მიახვრა თავისი მისამართი. ამ ცოტა ხნის წინათ, გოგონამ მიიღო ვარსკვლავის აბლომდებარე სოფლიდან პოლნუნერ ენაზე დაწერილი წერილი. მარინას მიერ გაემუქვულმა კაბარეთშიმა გაღაიფრინა 1200 კილომეტრი.

თუ შვირობას ნახათ...

ერთი ფინური გავითი ყველგოგონის ათავსებს ასეთ ცნობას: „თუ ტექსტი შეცდომებს ნახათ, იტელისმებით, რომ ის დაშვებულია განზრახ. ჩვენ გაზუვის სურს, რომ ყველა მკითხველს ასიათვინოს, არიან ისეთი მკითხველები, რომლებიც მხოლოდ შეცდომებს ეძებენ და ტკბებიან, როცა ნახულობენ“.

რამომ დაპარაკობან ქაღიბი სრავაზე

მანქანტებში (პრეტენციო) ფსიქოლოგის პრეფერმა კონ სკენამ ამასწინაი გამოკვლევა თავისი კვლევის შედეგებით. გოგნი ქალსა და მამაკაცის მეტკვლებს სისწრაფეს აცვლავდა

აღმოჩნდა, რომ 30 წამის განმავლობაში ქალი წარმოთქვამს 80 სიტყვას, მამაკაცი კი — 50-ს. 60 წამის განმავლობაში ქალი—116 სიტყვას, მამაკაცი — 112-ს. ვანსავებზე უფრო შესამწენე-ად დროს 120-წამის მონაცვლებზე, მამაკაცი წარმოთქვამს 152 სიტყვას, ქალი კი — 214-ს.

პროფესორი კოვნი ამ მოვლენას შემდეგინარდა ხსნის: ქლებზე უმეტესად პავეფებთან აქვთ საქმე და ამიტომ იტულუენული არიან სწრაფად გამოუმეარონ შეილებს საცქერელს და შეიკობებენ. ეს კი თავის მხრივ „მეტკვლების იარაღის“ უფრო მარჯვედ გამოყენებას მიითხოვს.

საშეგანი 80 წლისა

მულეკული 80 წლის ჩარლზ ბეილს სამი სამეწენირო ხარისხი აქვს. მან დაამთავრა ინგლისური და რუმინული ენების ფაკულტეტები, ვასულ წელს კი — მათემატიკის ფაკულტეტი. გვლამზე გასაკვირი ის არის, რომ სწავლა დაიწყო 10 წლის წინათ. 70 წლის ასაკში ეფრანლისტებს ბეილიმ ეს შემდეგინარდა აუხსნა:

— ვველაფერი დანაშავეე ტელეფზედა ტელეფიზორი მანერვილებდა. გადღეებში ისეთი მოსაწყენი იყო, რომ როგორც კი ჩართავდნენ სახლად მივიდიდი. უსაქმოდ რომ არ მეტეციალა, სწავლა დაიწყო.

ალმასადრი სანიონალი

ორი მეფეა — თეთრი და შავი, თვითელ მათვანს ჰყავს თავის ვარი. თუმცე ერთმანეთში პრძოლაა ღიდი, მაგრამ არა ჩანს სისხლისა ღიდი. (იკარდაჟ)

არის თანხმობის ერთი ნიშანი, რა ნიშანია? გამოვიანი. (ილიმუღ)

აგა, რაკა, აგა, რაკა, — სამისთია ხმარაკრაკა. (ალუქ)

რა ვეული, რომ არ აქვს ენა, წყრილა ხშიო ვეისმოს ჩეენა. (ირაჟ)

ხან ქოია რქებანი, ხან — პეღელა ფრთებანი. (იკე სიმუშერბა)

არც კბილი აქვს და არც ენა, უსწაური იყის კტანი. (ირაქნიკ)

თუმცე ერთმანეთის ასლოს ჩნდებანი, მაგრამ ჩნდებნობს ვერა ხეღებანი. (იხელვაჟო)

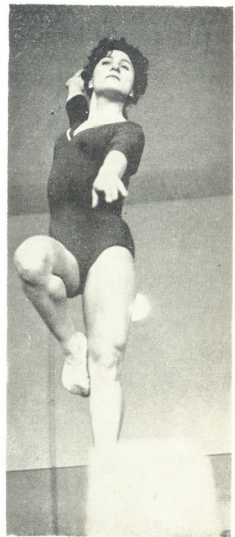
გარეანზე ფერალი ფოტოეუბადები 600 ა 600000

<p>რედაქტორი თეიმ აბაშმაძე</p>	<p>სარედ. კოლეგია: მ. შარათაშვილი, ნ. გურგენიძე, მ. ქალანდაძე (პ. მტ. მღვიანი), ზ. კვაჭაძე, თ. ლაშქარაშვილი, ვ. ხირაძე, ქ. ხიხია-რულიძე, ნ. შალუტაშვილი, ღ. შენგელაია (მხატვ. რედაქტორი), გ. ჭავჭავაძე.</p>	<p>საქ. კმ ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა</p>
<p>რედაქციის მისამართი — სულხან-საბას ქ. № 15. ტელ. 9-98-71. ფიზ. ფორმ. რაოდ. 1215. პერიოდიც დორ. რაოდ. 5.3 ხელმოწერილია დასაბეჭდად 10/VI-65 წ. ქალანდის ზომა 60x92. ტირაჟი 60 000. შუკე 2.74. უფ 03343 ფასი 30 კაპ. საქ. კმ ცკის გამომცემლობის სტამბა № 1, ლენინის ქ. № 14.</p>		
<p>ყოველთვიური საზოგადოებრივი-პოლიტიკური და მხატვრულ-ლიტერატურული ეფრანული „საქართველოს ქალი“. Ежемесячный общественно-политический и художественно-литературный журнал „Сакართველი კალი“ Издательство ЦК КП Грузии.</p>		

მედიანოვა

3. ადამაშვილი

რომელი ერთი ჩამოვთვალოთ: ტანვარჯიში, კლამბურთი, ჩოგბურთი, კლარატი, ტყვილი სროლა, ფეხბურთის სპორტის ამ სახეობებს თავისი მიმდევრები ჰყავს ბიბლიოთეკის მე-4 საშუალო სკოლაში. მათ კეთილმოწყობილ სპორტულ დარბაზებში ნახავთ, პარალელურად, არაჩვეულებრივი სიყვარულით, დიდი მონდომებით, ზუსტი, დახვეწილი მოძრაობებით სრულდება უროულესი იდუალები, ისეთი, როგორც პირველთანრიგისებს და სპორტის ოსტატებს შეეძენიო.

აქ არ სწავლობენ მხოლოდ ფიზიკას, მათემატიკას, ლიტერატურას. აქ სხედენ იწრთენიან, იკვებენ, იღამაზებენ, რომ იყვნენ ჩინით მრთელნი, ლადნი, მზიარულნი, რომ იყვნენ გონებრივად და ფიზიკურად სრულყოფილნი.

სკოლას ტანვარჯიშის მდიდარი ტრადიციები აქვს, რასაც საქართველოს სსრ დამსახურებულმა მწრთენელმა გ. პაპაშვილმა ჩაუყარა საფუძველი. მისი ბელმძღვანელობით დაოსტატდნენ მოსწავლეთა რესპუბლიკური ასპარეზობათა ჩემპიონები ა. რაჭმადიშვილი, ნ. კესავეა, თ. ავთიყაძე და სხვები. ოცი წელი გავიდა, რაც გ. პაპაშვილი მე-4 საშუალო სკოლაშია ახლა მის ახალი აღსაზრდელები ჰყავს. ახლა მისი საზრუნავია მოუმზადოს ახალი ცვლა რესპუბლიკის სპორტსმენთა არმიას ღიდ იმედებს ამჟამად მწრთენელი ტანმოყვარეულებზე პირველთანრიგისებზე და ჰქაუეყასა და ლ. კალმახელიძე, სპორტის ოსტატე კარა ადამაშვილზე.

ნორი ფრენბურთელები

ზარმან დიდშინწინელიოჯანი შემთხვევა მოხდა სკოლის სპორტულ ცხოვრებაში მწრთენელმა თემურაზ ჟანჩაველმა 18-14 წლის გოგონები შეარჩია და ფრენბურთის პირველი კავციოილები დაიწყო. ეს გოგონები თანდათან ოსტატდებთან და ვინ რის, იქნებ ახლო მომავლში ზოგამათანი რესპუბლიკის ნაერები გუნდის შემადგენლობაში იზილიოთ.

კლამბურთიელმა ვაგებმა თავის მხრივ ისახედეს სკოლა. დედაქალაქის რაიონების მისწავლეთა ასპარეზობაზე მათ პირველობა ვიხიკაუტრეს და თასიც მოიპოვეს.

გასულ წელს სკოლის ფეხბურთიელთა გუნდმა ლენინის რაიონის სკოლებს შორის მეორე ადგილი დაიკავა.

14 ევრილს
ვიხილწმუნის
საკავშილს
რეკე!

